

Kapitalen i alt udgjorde 894,000 Kr. Endvidere var der en Driftskapital paa 356,000 Kr. Ministeren regnede, at Bygninger og Maskiner burde amortiseres i Løbet af 70 Aar, og beregnede, at Amortisationen vilde udgøre 12,774 Kr. Han beregnede dernæst, at Forrentning af baade Driftskapital og den øvrige Kapital til 3½ pCt. vilde være 43,770 Kr., og kom saa til det Resultat, at Forrentning og Amortisation beløb sig til 56,544 Kr. Hvis de Tal passe nogenlunde i Aar, bliver Overskuddet, som er beregnet til 42,912 Kr., til et Underskud paa 13,000 og nogle Hundrede Kr., og i saa Fald har denne Statsvirksomhed et Underskud, hvilket i øvrigt ikke paa nogen Maade forbavser mig. Det er omtrent en Regel, at statsdrevne Virksomheder give Underskud i Sammenligning med privat drevne. Grundene dertil kunne maaske være flere, men blandt andet er der en Grund, som er klar. Man kan ikke beskylde Lederne for Udygtighed, Staten burde kunne skaffe sig de dygtigste Kræfter, men der er en Omstændighed, som mangler for disse Ledere, der mangler det Pres paa dem, som der vilde være, hvis de vare private forretningsdrivende, som vidste, at hvis de ikke passe deres Sager med spændt Opmærksomhed, gik de fallit. Usserød Klædefabrik gaar aldrig fallit, for den har Skatteyderne bag sig. Det kan være fristende for dem, der forestaa den, at drive den saa smukt som muligt, men nogen virkelig Tvang dertil hviler der ikke paa dem lige saa lidt som paa Statsbanerne eller nogen af de andre Virksomheder. Lige saa lidt som jeg vil mene, at dette gør dem lade og magelige, lige saa sikkert er det dog, at de, naar det kommer til Stykket, kunne gøre Regning paa, at det hele ikke vælter, saa længe den danske Stat ikke vælter, og det skaber naturligvis en mere eller mindre ubevidst Sorgløshed, som ikke er til Stede hos dem, der føre private Forretninger.

Jeg er af den Anskuelse, som jeg tidligere har haft Lejlighed til at udtale, at det er unaturligt, at Staten driver industriel Virksomhed, hvor ikke særlige Omstændigheder ere til Stede, og jeg vil henstille, om man ikke under Finanslovens fortsatte Behandling vil ogsaa for de Statsvirksomheder, hvor saadanne Oplysninger mangle, fremskaffe de tilbørlige Oplysninger om, hvor stor deres Kapital er, og hvilken Afskrivning der skal foretages, for at man kan komme til et nogenlunde fornuftigt Resultat med Hensyn til deres Drift. Jeg mener, at dette bør ske ikke alene for Stats-

kassens Skyld, men ogsaa, fordi man skal vogte sig for at komme til gale Anskuelser paa Grundlag af gale Oplysninger om, hvorledes en Statsdrift egentlig betaler sig. Jeg hører somme Tider Folk sige: Ja Usserød Klædefabrik drives jo udmærket, dens Varer ere gode — hvad de utvivlsomt ere —, og den betaler sig ogsaa paa Finansloven, saa det er et fortræffeligt Bevis for, at Statsdrift er noget godt, at Staten kan drive industrielle Virksomheder meget bedre end de private. Naar de virkelige Oplysninger komme til at foreligge, vil det modsatte vise sig. Rette Angreb særlig paa denne Fabrik eller andre bestaaende skal jeg ikke, men jeg vil kun minde om, at de private næringsdrivende paa dette Omraade, Tekstilfabrikanterne, nogle Gange have tilkendegivet, at de ville være i Stand til at levere de samme Genstande i samme Kvalitet mindst lige saa billigt som denne Fabrik. (Afbrudelse af *K. M. Klausen*). Jeg sagde: Mindst lige saa billigt.

Jeg vil kun gøre en flygtig Bemærkning med Hensyn til den Toldreform, der skjuler sig paa Finansloven, fordi Spørgsmaalet allerede er berørt, ogsaa af min Gruppes Ordfører her. Jeg vil kun sige, at i det mindste paa denne Side i Tinget vil der være fuldstændig Enighed om, at det er højst urigtigt at forandre bestaaende Love paa Finansloven. Det maa blive desmere slaaende, forekommer det mig, for enhver af os — ogsaa den høje Regering —, som hører den Slutning, det ærede Medlem fra Ringsted (*Zahle*) straks drog af den Omstændighed, at man laver Toldreform paa Finansloven. Det ærede Medlem sagde jo: Det er udmærket, for saa kunne vi ogsaa forandre Forsvarslovene paa Finansloven. Selvfølgelig, og vi kunne forandre alle Ting paa Finansloven; andre Love blive nærmest overflødige. Jeg tror, at den Konsekvens, der straks blev dragen, maa være en Advarsel imod at foretage Lovændringer paa Finansloven.

At der imidlertid fra Finansministerens Side er en Tendens til at foretage Forandringer i Toldloven, er jeg ham taknemmelig for, og jeg er ham taknemmelig for, at han erkender det i ret utvivlsomme Udtryk. Det var nemlig ikke blot finansielt, den højtærede Minister talte. Da han — det var ikke ved Omtale af Finansloven, men af Spiritusloven — foreslog Forandringer i Parfumetolden, sagde han, at disse Forandringer burde finde Sted, fordi den paagældende Industri havde negativ Beskyttelse, og da han ønskede, der ikke skulde ske Forandring i Indførselstolden paa saadanne Spirituosa